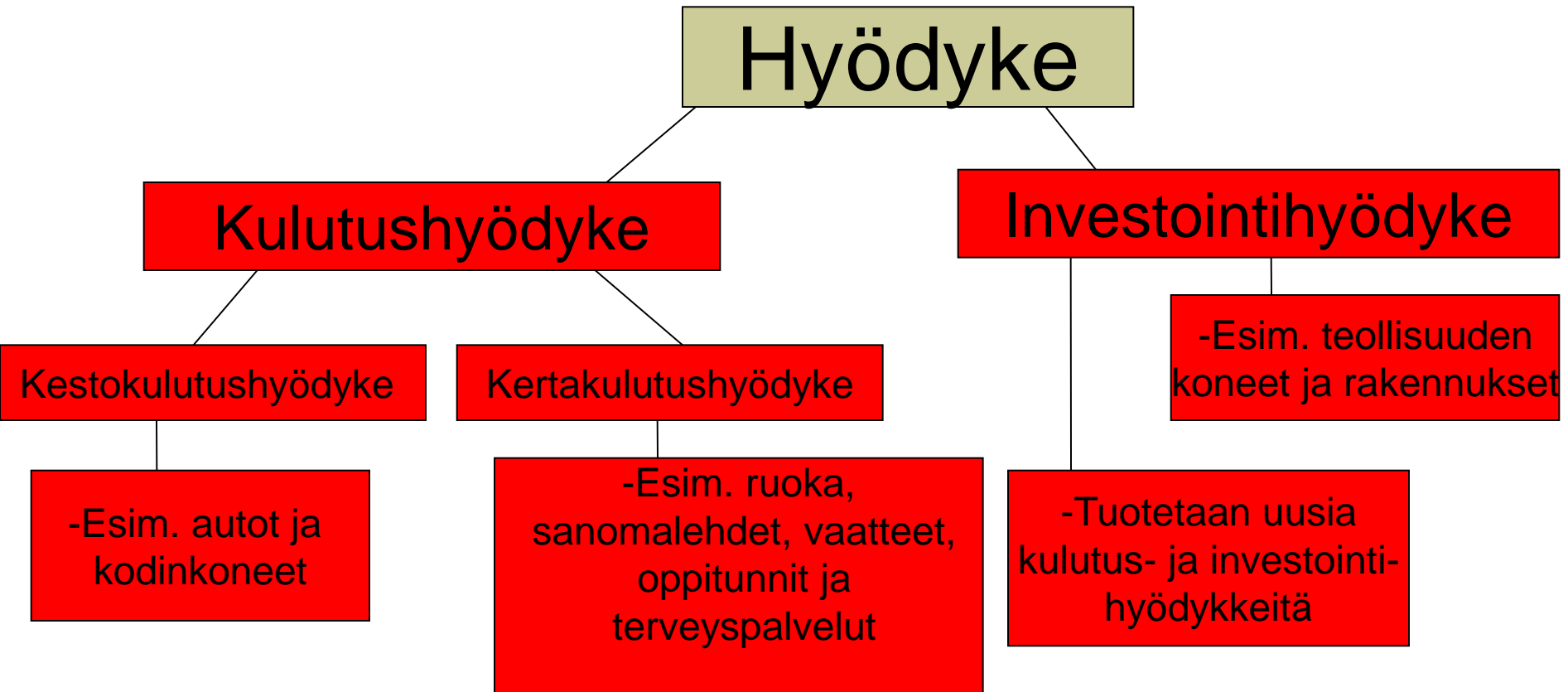
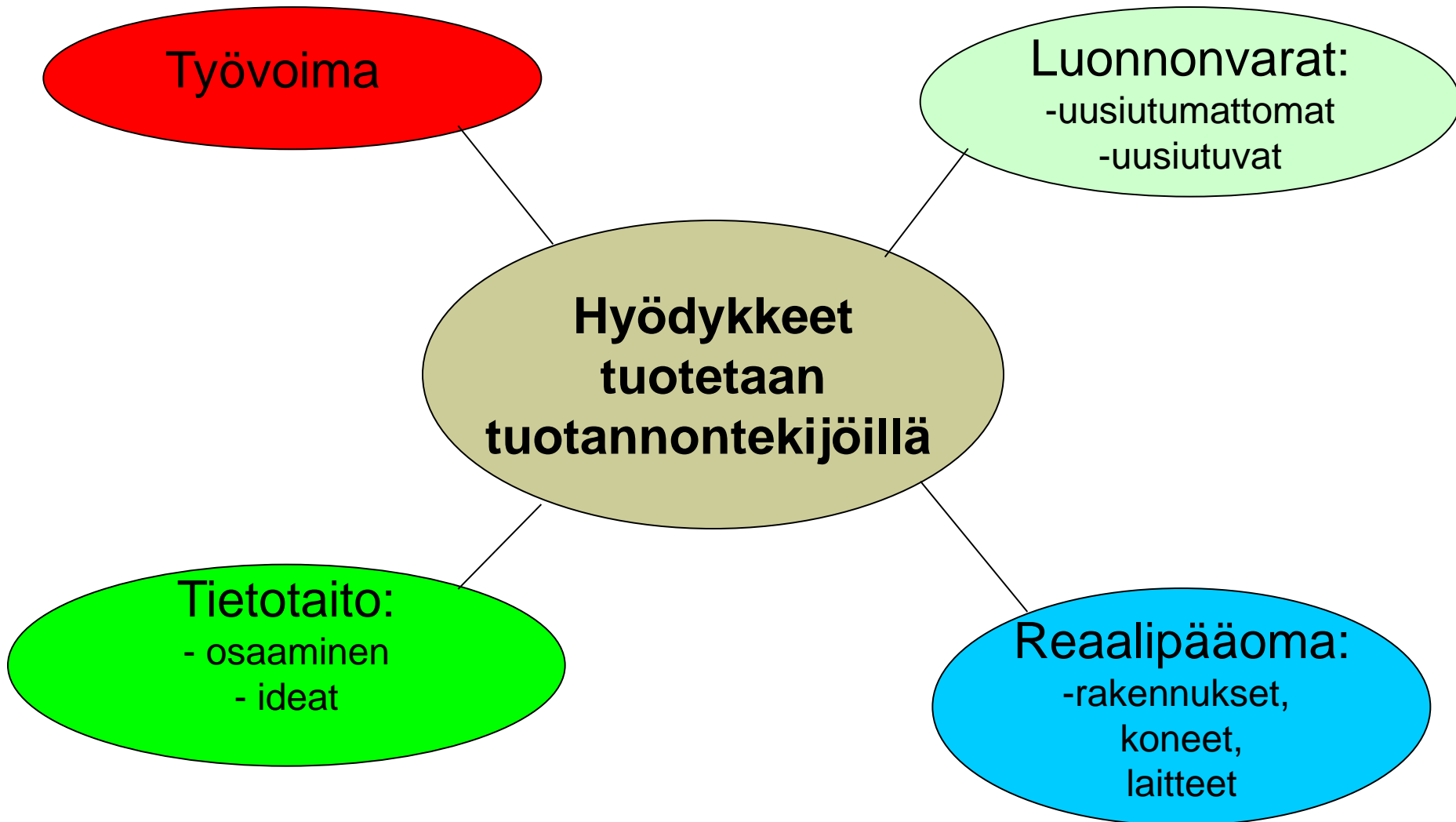

Hyödykkeet ja tuotannontekijät

- Hyödyke = tavara tai palvelu

Hyödykkeet ja tuotannontekijät

Hyödykkeet ja tuotannontekijät

- Suomen tuotannontekijät
 - Työvoima:
 - Suomessa sekä työttömyyttä että työvoimapulaa
 - Luonnonvarat:
 - ”vihreää kultaa” = hyvät metsävarat
 - Suomen pellot tuottavat huonosti verrattuna Keski- ja Etelä-Eurooppaan
 - Matkailu hyödyntää maisemallista luonnonvaraa
 - Vilkastunut kaivostoiminta 2000-luvulla
 - Reaalipääoma
 - Pääomista puutetta 1980-luvulle asti
 - Infrastruktuuria (mm. liikenneverkot, energiaverkot, jätehuolto, vesihuolto) modernisoitu
 - Tietotaito
 - Koulutustaso korkea

Peruskäsitteitä

■ Niukkuus:

- Tuotannontekijöitä rajallisesti → niukkuus
- Tarpeita enemmän kuin mahdollisuus ostaa ja valmistaa
- Niukkuutta voidaan kuvata tuotantomahdollisuuksien käyrällä. (s.17)

■ Yksityiset palvelut

- Asiakkaat maksavat omista varoistaan
- Esim. kaupat, pankit, ravintolat

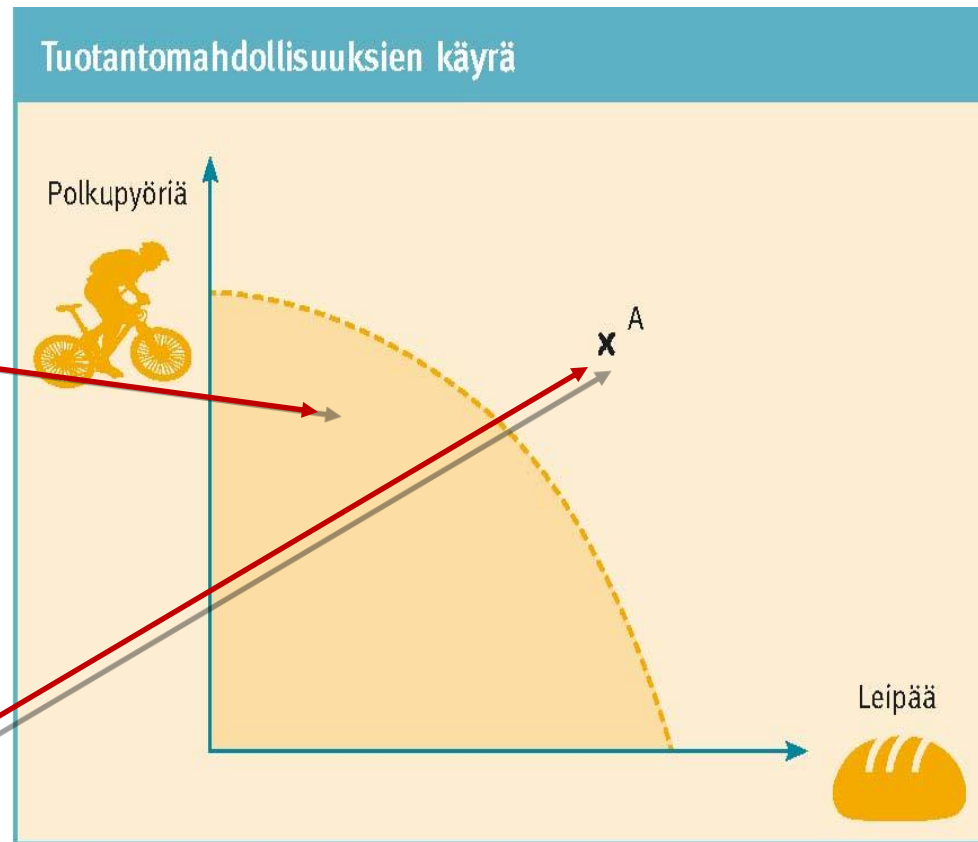
Peruskäsitteitä

- Julkiset palvelut
 - Tuotetaan kansalaisille ilmaiseksi tai alennettuna
 - Esim. koulutus-, ja terveystaloudet, poliisi
- Mikrotalous = kansantaloustieteen osa-alue, joka tutkii kansantalouden yksittäisiä osa-alueita (esim. kotitaloudet)
- Makrotalous = kansantalouden kokonaisuuden tutkimista (esim. inflaatio, kansantuote, työttömyys)

Niukkuus asettaa rajat

- ➔ Väritetyllä alueella tuotanto ei esimerkiksi työttömyyden vuoksi ole niin tehokasta kuin se voisi olla.
- ➔ A-pisteen saavuttaminen edellyttää talouden kasvua → polkupyörien tai leivän tuotanto voidaan lisätä toista vähentämättä.

Suomalaisten elinkeinot

- elinkeinot jaetaan alkutuotantoon, jalostukseen ja palveluihin
- alkutuotanto (maa- ja metsätalous, kalastus ja kaivostoiminta)
 - saa toimeentulon enää muutama prosentti väestöstä
 - hankalat olosuhteet, perinteinen pieni tilakoko
 - metsätalouden merkitys maataloille suuri
 - teknologia korvannut työvoiman
 - EU-jäsenyydellä suuri vaikutus maatalouteen
 - tavoitteena tuottaa vain kannattavilla alueilla
 - Suomen maatalous vaikeuksiin
 - monimutkainen tukijärjestelmä

Suomalaisten elinkeinot

- jalostus (teollisuus ja rakentaminen)
 - teollisuuden kehityksen pääpiirteet Suomessa:
 1. 1900-luvun alkuun saakka puu- ja paperiteollisuusvaltaista
 2. metalli- ja kemianteollisuuden nousu sotien jälkeen (sotakorvaukset vilkastutti)
 3. 2000-luvulla kolme suurta: metsäteollisuus, metalliteollisuus sekä sähkötekninen- ja elektroniikkateollisuus
 - jalostus on automatisoitunut ja tarvitsee vähemmän työvoimaa kuin ennen (n. 26%)
 - toisaalta osaavasta työvoimasta jopa puutetta

Suomalaisten elinkeinot

■ palvelut

- Suomi siirtyi maatalousyhteisöstä nopeassa tahdissa palveluyhteiskunnaksi
- 1960-luvulla suurimmaksi työllistäjäksi (37%)
- 2000-luvulla jo 70 % ihmisistä palvelualoilla
- julkisten palveluiden jatkuva kasvu
- suuria muutoksia palvelurakenteessa:
 - yksityistäminen
 - palveluiden ja kaupan vapautuminen (ulkomaiset yritykset)
 - kaupan keskittyminen (fuusiot, ketjut, marketit, kauppakeskukset)
 - sähköistyminen (teleliikenteen kasvu, digitaalisuus)
 - rahoitusalan kriisi 1990-luvun alussa
→ pankkimaailman muutokset

Suomalaisten elinkeinot

- Yleistä:
 - Suomen talous on avoin ja hyvin riippuvainen ulkomaankaupasta ja maailmantalouden kehityksestä.
 - Maailmantalouden kolme merkittävää talousaluetta:
 - USA ja Kanada
 - Euroopan unioni
 - Aasian vauraat taloudet, esimerkiksi Kiina ja Japani.
 - Talousalueiden välillä samanaikaisesti tiivis riippuvuus ja keskinäinen kilpailu.

Elinkeinot

	Alkutuotanto	Jalostus	Palvelut
Helsinki	0,1	10,5	88,3
Kokkola	1,2	26,4	70,7
Pietarsaari	1	40,4	57,4
Haapajärvi	11,2	26	61,6
Sievi	15	52,7	29,1
Toholampi	27	22,2	49
Ylivieska	4	20,8	74,1

Taloukasvu

- Kasvua mitataan bruttokansantuotteen (bkt:n) kasvulla
 - BKT = Maassa vuoden aikana tuotettujen hyödykkeiden (=tavarat ja palvelut) rahallinen arvo
 - Nimellisestä kasvusta poistetaan inflaation vaikutus, jotta saadaan reaalikasvu
- Taloukasvu tehdään tuotannontekijöillä
 - Määrä tai laatu lisääntyy
- Työn tuottavuus = tuotoksen määrä yhtä työntekijää kohta

Taloukasvu

- ”Suomen talous kasvoi viime vuonna neljä prosenttia” → Suomen BKT siis kasvoi 4%
- Innovaatio = Uuden keksinnön käyttöönotto
- Olemme riippuvaisia taloukasvusta:
 - Taloukasvun oltava n.3%, jotta nykyiset työpaikat säilyvät
 - Hyvinvointivaltion ylläpito vaatii taloukasvua
- Investoinnit (= tuotantokoneiston laajentaminen tai parantaminen) välttämättömiä taloukasvulle

Taloukasvu

- Taloukasvun edut
 - Aineellisen elintason nousu (asunnot, auto, vaatteet, lukio jne.)
 - Verotulot lisääntyvät
 - Työttömyys vähenee
- Taloukasvun haitat
 - Ympäristöongelmat
 - Kyläyhteisöiden näivettyminen kaupungistumisen myötä
 - Työaika lyhentynyt, mutta työ entistä intensiivisempää
 - Työviihtyvyys

valisiin kehityseroihin.

→ Suomessa taloudellinen kasvu oli vuosina 1994–2000 vuotta kohden 4,5 prosenttia. Tämä on merkittävä kasvu maassa, jossa lähtötaso on jo korkea. Kasvuimpulssin aiheutti tällöin suurelta osin innovaatio, jonka seurauksena Nokiasta tuli yksi menestyneimmistä yrityksistä maailmanlaajuisestikin. Vuodesta 1994 vuoteen 2000 elektroniikkateollisuuden tuotannon kasvu olikin noin 30 prosenttia vuotta kohden.

Innovaatioilla on havaittu olevan se ominaisuus, että ennen pitkää niiden aiheuttama kasvuimpulssi vaimenee. Näin näyttää käyneen myös elektroniikkateollisuuden ja sen myötä myös Suomen kansantalouden osalta. Elektroniikkateollisuuden tuotannon kasvu oli nimittäin vuonna 2001 vain 0,9 prosenttia ja BKT:n kasvu 2,6 prosenttia. Toisin kansainvälisen talouden heikko kehitys vaikutti tilanteeseen. Tuotanto onkin sittemmin elpynyt, mutta aiempaan verrattavaa kasvua ei ole saavutettu.

... aiheutuvat hyödyt

27.2.2008 HS

Talouuskasvu ei enää lisää suomalaisten tyytyväisyyttä

- ▶ Kansantuote kolminkertaistunut, tyytyväisyys pysynyt ennallaan
- ▶ Osalla suomalaisista hyvinvointi ei ole kasvanut viime vuosina

Riitta Vainio
HELSINGIN SANOMAT

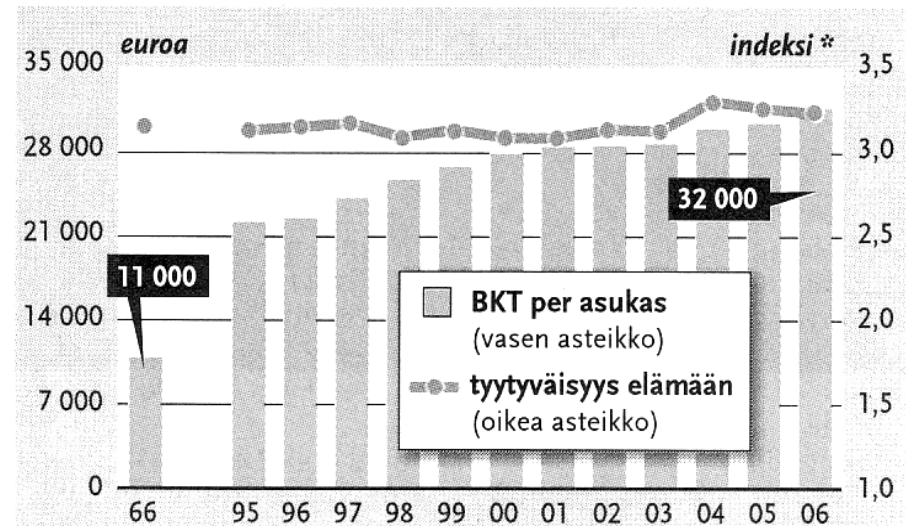
▶ Suomalaisten tyytyväisyys ei enää lisääntynyt, vaikka kansantalous kasvaa. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus Stakesin tuoreen raportin mukaan bruttokansantuotteen (bkt) kasvu kolminkertaiseksi 40 vuodessa ei ole lisännyt kansalaisten tyytyväisyyden tunnetta.

tyytyväisyyden kokonaistaso ei enää muutu.

Asiasta on taloustieteessä keskusteltu runsaasti, ja OECD on aloittanut bkt:n ja tyytyväisyyden suhteesta useita tutkimuksia, Moisio toteaa.

Tyytyväisyys jakautuu tulojen ja toimeentulon mukaan, eli varakkaammat ovat tyytyväisempiä ja pienituloiset ja köyhät tyytymättömämpiä.

Kansantuotteen kehitys asukasta kohti 1966–2006 ja tyytyväisyys elämään

* Keskiarvo vastauksista kysymykseen: "Kuinka tyytyväinen olette elämäänne, jota elätte?" Erittäin tyytyväinen (4), melko tyytyväinen (3), en kovin tyytyväinen (2), en lainkaan tyytyväinen (1).